

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

ERZURUM KONGRESİ SİVAS KONGRESİ

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

ERZURUM KONGRESİ (23 TEMMUZ – 7 AĞUSTOS 1919)

- Kongreyi toplayan; **Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk ve Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri**dir.
- Toplanma amacı; **Doğu Anadolu'yu ve Doğu Karadeniz'i Ermeni ve Rum saldırılarına karşı savunmaktır.**
- Mustafa Kemal'in Erzurum'da bir kongre toplanmasında;
 - ✓ **Erzurum'un işgal altında olmaması,**
 - ✓ **İtilaf Devletleri'nin birliklerine uzakta ve güvenli bir yerde olması,**
 - ✓ **Kazım Karabekir Komutasında dağıtılmamış bir ordunun bulunması** gibi faktörler etkili olmuştur.
- Mustafa Kemal, Erzurum Kongresi'ne başkan seçilmiştir.
- Mustafa Kemal'in **sivil olarak ilk görevi Erzurum Kongresi Başkanlığı'dır.**

ERZURUM KONGRESİ (23 TEMMUZ – 7 AĞUSTOS 1919)

1- Ulusal(milli) sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.
(Ülke/vatan bütünlüğü)

Püf çıkarım:

- **İlk defa milli sınırlardan bahsedilmiştir.**
- Bu karar Misak-ı Milli kararlarında da aynen kabul edilmiştir.

2- Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı, Osmanlı Devleti'nin dağılması halinde millet birleşerek kendini savunacaktır.
(Ulusal/milli bağımsızlık)

Püf çıkarım:

- **Ulusal bağımsızlıktan taviz verilmeyeceği belirtilmiştir.**
- **Topyekûn mücadele vurgusu yapılmıştır.**

ERZURUM KONGRESİ (23 TEMMUZ – 7 AĞUSTOS 1919)

3- İstanbul Hükümeti yurdun bütünlüğünü ve milletin bağımsızlığını sağlayamazsa geçici bir hükümet kurulacaktır. Bu hükümeti milli bir meclis seçecek, eğer meclis toplanmamışsa, hükümet kurma işini Temsil Heyeti yapacaktır.

Püf yorum:

- İlk kez İstanbul Hükümeti'ne **alternatif bir hükümet kurmaktan** bahsedilmiştir.
- **Millet iradesine önem verildiğini** gösterir.
- **Temsil Heyeti** kurulmuştur.

4- Kuvayı Milliyeyi etkili, milli iradeyi hâkim kılmak esastır. (Ulusal/milli egemenlik-Milli irade)

Püf çıkarım: Ulusal egemenliğe dayalı bir düzenin kurulacağını, **ulusal egemenliğin koşulsuz olarak gerçekleştirileceğinin** mesajı verilmiştir.

ERZURUM KONGRESİ (23 TEMMUZ – 7 AĞUSTOS 1919)

5- Manda ve himaye kabul edilemez.
(*Tam bağımsızlık/Milli bağımsızlık*)

Püf çıkarım:

- **Tam bağımsızlık hedeflenmiştir.**
- **Manda ve himaye fikri ilk defa reddedilmiştir.**

6- Hristiyan unsurlara, siyasi egemenliğimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.

Püf çıkarım:

- Her yönüyle **tam bir bağımsızlığın hedeflendiği** ve **içişlerimize hiçbir devletin karışamayacağı** ifade edilmiştir.

ERZURUM KONGRESİ (23 TEMMUZ – 7 AĞUSTOS 1919)

7- Mebusan Meclisi'nin derhal toplanmasına ve hükümet işlerinin meclis denetiminde yürütülmesine çalışılacaktır.

Püf çıkarım: Ulus egemenliğine önem verildiğini, İstanbul Hükümetinin meclis aracılığıyla denetim altına alınmak istendiğini gösterir.

ERZURUM KONGRESİNİN ÖNEMİ

- Toplanış şekli, amacı ve yapısı bakımından bölgesel, aldığı kararlar yönünden ulusal bir kongredir.
- İlk kez milli sınırlardan ve bir hükümet kurmaktan bahsedilmiştir.
- Kongre kararlarının bir kısmı bölgesel, manda ve azınlıklar ile ilgili maddeleri dış politika, diğerleri ulusal nitelikli kararlardır.
- 9 kişilik **Temsil Heyeti** kurulmuş, başkanlığına Mustafa Kemal getirilmiştir.

Püf bilgi:

General Harbord Raporu:

- ABD Başkanı Wilson, Ermeni sorunu ve manda konusunu araştırması için General Harbord'u görevlendirmiş, General yaptığı araştırma sonucunda bir rapor hazırlamıştır.

Bu rapor;

- Doğu Anadolu'da Ermenilerin çoğunlukta olmadığını,
- Türklerin Ermenileri katletmediğini,
- Anadolu'nun Amerika'nın ihtiyaçlarını karşılayacak zenginlikte olmadığını belgeleyen bir rapordur.

SİVAS KONGRESİ 4-11 EYLÜL 1919

- Bu kongrenin en önemli özelliği; **her yönüyle ulusal bir özelliğe sahip olmasıdır.**
- **Amacı; milli güçleri birleştirmek ve milli mücadeleyi yönetebilecek bir teşkilat kurmaktır.**
- Damat Ferit Hükümeti ve İngilizler, **Sivas Kongresi'nin dağıtılması, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının tutuklanması** için **Elazığ Valisi Ali Galip'i görevlendirmiş, ancak kongrenin toplanması engellememiştir.**
- Sivas Kongresi, 4 Eylül 1919'da toplanmış, **kongrede oyların çoğunu alan Mustafa Kemal, önce kongre başkanlığına, kongre sonunda da Temsil Kurulu Başkanlığı'na** seçilmiştir.

SİVAS KONGRESİ 4-11 EYLÜL 1919

1- Erzurum Kongresi'nde alınan kararlar, burada yeniden görüşülerek, ulusal kararlar olarak aynen kabul edilmiştir.

2- Bütün yararlı (milli) cemiyetler; Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti olarak birleştirilmiştir.

Püf çıkarım: Kurtuluş Savaşı'nı tek elden yönetmek ve cepheler arasında birlik sağlamak amaçlanmıştır.

3- Manda ve himaye fikri kesin olarak reddedilmiştir.
(Kongrede Amerikan mandası gündeme gelmiş ancak **ulusal bağımsızlığa ters olduğu için** reddedilmiştir.)

Püf çıkarım: Bu karar Türk Milleti'nin kayıtsız şartsız **tam bağımsızlığı hedeflediğini** göstermektedir.

SİVAS KONGRESİ 4-11 EYLÜL 1919

4- Erzurum Kongresinde oluşturulan 9 kişilik **Temsil Heyeti**, “**Yurdun bütününü temsil eder**” şeklinde düzenlenerek **ulusal hale getirilmiş**, üye sayısı 16’ya yükselterek **başkanlığına Mustafa Kemal getirilmiştir**.

Püf bilgi: Temsil Kurulu, **ilk defa yürütme yetkisini (hükümet görevi)** kullanarak Ali Fuat Paşa’yı Batı Cephesi Komutanlığı’na atamıştır.

Püf bilgi:

Sivas Kongresi’nden sonra **yayın yoluyla propaganda yapmak, halkı milli mücadele etrafında toplamak ve milli mücadelenin haklılığını duyurmak için, İrade-i Milliye** adlı bir gazete çıkarılmaya başlandı.

(Bu gazete, ulusal mücadelenin ilk yarı resmi yayın organı oldu.)

SİVAS KONGRESİ 4-11 EYLÜL 1919

KONGRE SONRASI GELİŞMELER

- İstanbul ile tüm haberleşmelerin kesilmesi, İstanbul'un Anadolu'ya atadığı komutan ve valilerin kabul edilmeyerek geri gönderilmeleri istenmiştir.

Püf çıkarım:

Temsil Kurulu, bu çalışmalarıyla İstanbul Hükümeti'ne bağlı olmadığını göstermeyi amaçlamıştır.

- Bunun üzerine **Damat Ferit Hükümeti görevden alınmış**, yerine milli mücadele taraftarı Ali Rıza Paşa Hükümeti kurulmuştur.

Püf nokta:

Damat Ferit Hükümeti'nin düşürülmesi, Temsil Kurulu'nun ilk siyasi başarısıdır.

SİVAS KONGRESİ 4-11 EYLÜL 1919

Püf bilgi:

Temsil Kurulu, TBMM açılıncaya kadar görevini sürdürmüş, TBMM'nin açılmasıyla da görevi sona ermiştir.

- Sivas Kongresi sonrasında Damat Ferit Paşa Hükümetinin istifa ederek yerine **milli mücadele taraftarı Ali Rıza Paşa Hükümetinin** kurulması İstanbul Hükümeti ile Temsil Kurulu arasındaki ilişkilerin yumuşamasını sağlamıştır.